

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ ТА ЇЇ БЕЗПЕКИ»

(для студентів 3 курсу денної форми навчання
напряму підготовки 6.170202 «Охорона праці»)

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Психологія праці та її безпеки» (для студентів 3 курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.170202 "Охорона праці") / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Ю. І. Жигло, І. О. Мікуліна. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 12 с.

Укладачі: Ю. І. Жигло, І. О. Мікуліна

Рецензент: доц. В. І. Заіченко

Затверджено на засіданні кафедри “Безпека життєдіяльності, протокол № 16 від 13.05.2011 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1 Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2 Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	5
1.3 Освітньо-кваліфікаційні вимоги	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література	6
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни „Психологія праці та її безпеки	6
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи	8
2.2. Тематичний план дисципліни	8
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента	9
2.3.1. Лекційний курс	9
2.3.2. Практичні заняття	10
2.3.3. Індивідуальне завдання	10
2.4. Самостійна навчальна робота студента	10
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	11
2.6. Інформаційно-методичне забезпечення	11

ВСТУП

В результаті вивчення курсу «Психологія праці та її безпеки» студент повинен знати і вміти застосовувати на практиці фізіологічні та психологічні основи трудового процесу, шляхи пристосування людини до навколишніх умов у процесі праці та їх вплив на безпеку праці, психофізіологічні фактори умов праці, роль трудового колективу в забезпеченні безпеки праці, а також ергономічні та естетичні основи на підприємстві.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

- СВО ХНАМГ „Освітньо-кваліфікаційна характеристика напрямку підготовки 6.170202 „Охорона праці”, 2008 р.;
- СВО ХНАМГ „Освітньо-професійна програма напрямку підготовки 6.170202 „Охорона праці”, кваліфікації 3152 – „Інспектор з охорони праці”, 2008 р.;
- СВО ХНАМГ Навчальний план напрямку підготовки 6.170202 „Охорона праці”, освітньо-кваліфікаційного рівня 6.170202 бакалавр, 2008 р.;
- ГСВОУ 6.170202 Галузевий стандарт вищої освіти України „Освітньо-кваліфікаційна характеристика напрямку підготовки 6.170202 „Охорона праці” – К., 2009;
- ГСВОУ 6.170202 Галузевий стандарт вищої освіти України „Освітньо-професійна програма напрямку підготовки 6.170202 „Охорона праці”, - К., 2009;

Програма ухвалена кафедрою „Безпека життєдіяльності” (протокол №16 від 13.05.2011р.) та Вченою радою факультету „Електричний транспорт”.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни: надати майбутнім бакалаврам теоретичні знання і практичні навички, щодо фізіологічних та психологічних основ трудового процесу, шляхи пристосування людини до навколишніх умов праці та їх вплив на безпеку праці, психофізіологічні фактори умов праці, роль трудового колективу в забезпеченні безпеки праці (від розробників).

1.1.2. Предмет вивчення у дисципліні: психофізіологічні фактори умов праці та їх вплив на безпеку праці (від розробників).

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки бакалавра

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Промислова екологія	Безпека обладнання
	Безпека технологічних процесів
Безпека життєдіяльності	Безпека праці
Фізика	Потенційно-небезпечні технології виробництв та їх ідентифікація
Безпека експлуатації будівель і споруд	Профілактика виробничого травматизму та профзахворювань
Атестація робочих місць	Виробнича санітарія та гігієна праці

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Психологія праці та її безпеки - (2,5/90)

ЗМ 1.1. Фізіологічні та психологічні основи трудового процесу. (1,0/36)

ЗМ 1.2. Трудовий колектив і його роль в забезпеченні безпеки праці. (1,0/36)

ЗМ 1.3. Ергономічні та естетичні основи охорони праці на підприємстві (0,5/18)

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності, у яких використовуються вміння та знання (виробнича, соціально- виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
<p>Студент повинен ЗНАТИ: фізіологічні та психологічні основи трудового процесу; шляхи пристосування людини до навколишніх умов у процесі праці; психологічні фактори умов праці; роль трудового колективу в забезпеченні безпеки праці; шляхи забезпечення безпеки працюючих в системі „людина-машина- середовище”; ергономічні та естетичні основи охорони праці на підприємстві</p>	<p>Виробнича: врахування фізіологічних та психологічних показників людини при організації його робочого місця та трудового процесу. Соціально-виробнича: забезпечення високої продуктивності праці і збереження здоров'я працюючих за рахунок створення оптимального клімату у трудовому колективі та створення належних ергономічних та естетичних умов</p>	<p>Проектувальна: розробка проектної документації організації робочого місця на основі врахування фізіологічних та психологічних показників працюючих. Організаційна: соціально-психологічні питання організації роботи у трудовому колективі.. Управлінська: управління групою діяльністю у трудовому колективі</p>

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Психология труда. Под. ред. д.т.н., проф.. А.В. Карпова. - М., Владос, 2005.
2. Климов Е.А. Психология труда. – М., 1998.
3. Котик М.А. Психология и безопасность. – Таллин, 1983.
4. Иванов Е.М. Основы психологического изучения профессиональной деятельности. – М., 1994.
5. Эргономика и безопасность труда. / Л.П. Боброва-Голикова, О.М. Мальцева и др. – М., 1985.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

«Психологія праці та її безпеки»

Мета: теоретична та практична підготовка фахівців з охорони праці щодо розробки принципів створення робочих місць працюючих з урахуванням фізіологічних та психологічних показників трудового процесу, а також ергономічних і естетичних вимог.

Модуль 1. Психологія праці та її безпеки - (2,5/90). ЗМ 1.1. Фізіологічні та психологічні основи трудового процесу. ЗМ 1.2. Трудовий колектив і

його роль в забезпеченні безпеки праці. ЗМ 1.3. Ергономічні та естетичні основи охорони праці на підприємстві.

Аннотация программы учебной дисциплины

«Психология труда и его безопасности»

Цель: теоретическая и практическая подготовка специалистов по охране труда относительно разработки принципов создания рабочих мест работающих с учетом физиологических и психологических показателей трудового процесса, а также эргономических и эстетических требований.

Модуль 1. Психология труда и его безопасности - (2,5/90). СМ 1.1. Физиологические и психологические основы трудового процесса. СМ 1.2. Трудовой коллектив и его роль в обеспечении безопасности труда. СМ 1.3. Эргономические и эстетические основы охраны труда на предприятии.

Annotation of the program of educational discipline

«Psychology of labour and his safety»

Aim: theoretical and practical preparation of specialists on a labour in relation to development of principles of creation of workplaces protection working taking into account the physiology and psychological indexes of labour process, and also ergonomics and aesthetic requirements.

Module 1. Psychology of labour and his safety - (2,5/90). СМ 1.1. Physiology and psychological bases of labour process. СМ 1.2. A labour collective and his role are in providing of safety of labour. СМ 1.3. Ergonomics and aesthetic bases of labour protection on an enterprise.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальністю та видами навчальної роботи

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Семестр(и)	Загальний обсяг		Годин									Іспити (сем.)	Заліки (сем.)
		Кредити	Години	Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі					
					Лекції	ПЗ	ЛР		КР	КП/КУР	РГЗ			
6.170202 «Охорона праці» денна форма навчання	5	2,5	90	36	18	18	-	54	-	-	-	-	5	

2.2. Тематичний план дисципліни

Модуль 1. Психологія праці та її безпеки (2,5/90)

ЗМ 1.1. Фізіологічні та психологічні основи трудового процесу. (1,0/36)

1. Предмет і задачі психології праці та її безпеки.
2. Пристосування людини до навколишніх умов у процесі праці та їх вплив на безпеку праці.
3. Психофізіологічні фактори умов праці.

ЗМ 1.2. Трудовий колектив і його роль в забезпеченні безпеки праці. (1,0/36)

1. Основні типи і види діяльності.
2. Система „людина-машина-середовище” і забезпечення безпеки її діяльності.
3. Алкоголізм, наркоманія та їх негативні соціальні чинники, їхній вплив на працездатність.

ЗМ 1.3. Ергономічні та естетичні основи охорони праці на підприємстві (0,5/18)

1. Науково-технічний прогрес і ергономіка.
2. Поняття система „людина-машина” (СЛМ). Структурна схема і види СЛМ.
3. Естетична організація робочого місця.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі, денна форма навчання	Всього, кредит/годин	Денна форма навчання			
		Лекції	Практ. заняття	Лаб. роб.	СРС
Модуль 1	2,5/90	18	18	-	54
ЗМ 1.1.	1,0/36	7	6	-	23
ЗМ 1.2.	1,0/36	7	6	-	23
ЗМ 1.3.	0,5/18	4	6	-	8

2.3.1. Лекційний курс (денна форма навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
	6.170202 ОПР
ЗМ 1.1. Фізіологічні та психологічні основи трудового процесу. Тема 1. Предмет і задачі психології праці та її безпеки.	2,0
Тема 2. Пристосування людини до навколишніх умов у процесі праці та їх вплив на безпеку праці.	2,0
Тема 3. Психофізіологічні фактори умов праці.	2,0
Поточний контроль за ЗМ 1.1	1,0
ЗМ 1.2. Трудовий колектив і його роль в забезпеченні безпеки праці. Тема 4. Основні типи і види діяльності.	2,0
Тема 5. Система „людина-машина-середовище” і забезпечення безпеки її діяльності..	2,0
Тема 6. Алкоголізм, наркоманія та їх негативні соціальні чинники, їхній вплив на працездатність.	2,0
Поточний контроль за ЗМ 1.2	1,0
ЗМ 1.3. Ергономічні та естетичні основи охорони праці на підприємстві. Тема 7. Науково-технічний прогрес і ергономіка.	1,0
Тема 8. Поняття система „людина-машина” (СЛМ). Структурна схема і види СЛМ.	1,0
Тема 9. Естетична організація робочого місця..	1,0
Поточний контроль за ЗМ 1.3	1,0

2.3.2. Практичні заняття (денна форма навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
	6.170202 ОПР
ПЗ 1. Дослідження біоритмів людини.	2,0
ПЗ 2. Ергономічне забезпечення організації робочого місця оператора за дисплеєм.	2,0
ПЗ 3. Характеристики уваги людини при обробці інформації.	2,0
ПЗ 4. Методи визначення працездатності людини.	2,0
ПЗ 5. Визначення метеочутливості людини.	2,0
ПЗ 6. Вплив погодно-метеорологічних факторів на стан і працездатність людини.	2,0
ПЗ 7. Оцінка психологічних якостей людини.	2,0
ПЗ 8. Стрес і його попередження	2,0
ПЗ 9. Хронотип людини і його вплив на безпеку праці	2,0

2.3.3. Індивідуальне завдання

Студент самостійно виконує на протязі семестру індивідуальне завдання, де він приводить психологічні фактори умов праці, ергономічні та естетичні умови для конкретного виробничого процесу. Пояснювальна записка індивідуального завдання складає 10-12 аркушів формату А4.

Усього на індивідуальне завдання передбачено 18 годин СРС.

2.4. Самостійна навчальна робота студента

Вивчення літературних джерел за таким напрямком:

- психологія і безпечність – 6 годин;
- природа помилок людини-оператора – 6 годин;
- психологія праці та організаційна психологія: сучасний стан і перспективи розвитку – 6 годин;
- аварійна ситуація та її психологічний зміст – 6 годин;
- феномен суб'єктивної схильності до травматизму – 6 годин;
- науково обґрунтовані психологічні рекомендації щодо підвищення безпеки конкретної професії – 6 годин.

2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Денна форма навчання

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1. Тестування	30%
ЗМ 1.2. Контрольна робота	30%
ЗМ 1.3. Контрольна робота	30%
Індивідуальне семестрове завдання	10%
Всього за МОДУЛЕМ 1	100%

2.6. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується (теми)
Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Психология труда. Под. ред. д.т.н., проф.. А.В. Карпова. - М., Владос, 2005.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2., ЗМ 1.3. (1-9)
2. Климов Е.А. Психология труда. – М., 1998.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2., ЗМ 1.3. (1-9)
3. Котик М.А. Психология и безопасность. – Таллин, 1983.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2., ЗМ 1.3. (1-9)
4. Иванов Е.М. Основы психологического изучения профессиональной деятельности. – М., 1994.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2., ЗМ 1.3. (1-9)
5.Эргономика и безопасность труда. / Л.П. Боброва-Голикова, О.М. Мальцева и др. – М., 1985.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2., ЗМ 1.3. (1-9)

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча
програма навчальної дисципліни «**Психологія праці та її безпеки**»
(для студентів 3 курсу денної форми навчання
напрямку підготовки 6.170202 "Охорона праці")

Укладачі: **ЖИГЛО** Юрій Іванович,
МІКУЛІНА Ірина Олексіївна

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Н. Ю. Гаврилiна*

План 2011, поз. 192 Р

Підп. до друку 30.06.2011 р.
Друк на ризографі
Тираж 10 пр.

Формат 60x84/16
Ум. друк. арк. 0,5
Зам. № 7282

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №4064 від 12.05.2011 р.